

роль засвоєного навчального матеріалу шляхом перевірки знань (теоретична робота на занятті, контрольні роботи, тестування). У якості підсумкового контролю знань студентів використовують модульні роботи.

За основу розробки компетентності з медичної хімії нами були взяті розділи, що входять у якості окремих складових біонеорганічної, біофізичної та колоїдної хімії. Відштовхуючись від цього, у розроблених методичних рекомендаціях розділи дисциплін, що вивчаються студентами, представлені у вигляді окремих компетенцій, які лежать в основі компетентності в цілому за всіма даними розділами.

Вивчення біонеорганічної, біофізичної та колоїдної хімії починається із загальних понять, тому особливо важливо навчити студента самостійно аналізувати та робити висновки за результатами проведених лабораторних робіт.

Таким чином, засвоєні знання, вміння і навички аналізу та оцінки результативності виконуваної експериментальної роботи складає цілісну компетенцію з медичної хімії в цілому.

У практиці навчального процесу освоєння навчальної дисципліни «Медична хімія» важливе місце посідають практичні роботи, де широко застосовуються експериментальні методи якісного і термічного аналізу, потенціометрії, кінетики, каталізу, сорбції, хроматографії та ін. Для формування компетентності в оцінюванні проведення дослідів експериментального характеру майбутні фахівці мають набути вміння практичного виконання, оцінювання селективності та специфічності кожного виконуваного дослідів. При цьому методичні рекомендації до виконання завдань дослідницького характеру мають теоретично обґрунтовувати використання зазначених вище експериментальних методик для вирішення поставлених перед дослідником завдань, а компетенція представляє собою комплекс необхідних знань, умінь та навичок детально аналізувати та професійно оцінювати проведені експериментальні дослідження.

Зазначений підхід щодо організації навчального процесу – теоретичне обґрунтування необхідності проведення експериментальних дослідів з біонеорганічної, біофізичної та колоїдної хімії безумовно потребує виконання відповідних лабораторних занять з урахуванням методичних рекомендацій до вивчення навчальної дисципліни.

Передумовою формування, розвитку та удосконалення стійкої компетенції є багаторазове повторення однакових дослідів протягом певного періоду. Тому у процесі розробки методичних рекомендацій до вивчення медичної хімії слід ґрунтуватися на закріпленні уже сформованої компетентності та враховувати необхідність послідовного планування лабораторних робіт.

Висновки. Методика викладання медичної хімії у ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія» адаптована до умов сучасної медичної освіти та спрямована на формування професійної компетентності та подальшу професійну діяльність майбутніх фахівців медичної сфери.

Список використаних джерел

1. Беспалько В.П. Педагогика и прогрессивные технологии обучения / В.П. Беспалько. – М., 1995.
2. Вербицкий А. А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход / А. А. Вербицкий.- М.: «Высшая школа», 2001. – 120 с.
3. Зайцев О.С. Методика обучения химии: Теоретический и прикладной аспекты: учеб. для студ. высш. учеб. Заведений / О.С. Зайцев.- М., 1999.- 147 с.
4. Каплаушенко А.Г. Медицинская химия: учебно-методическое пособие / А.Г. Каплаушенко, С.А. Похмелкина, Г.В. Чернега [и др.]. – Запоріжжя, 2012. – 413 с.
5. Панасенко О.П. Проблеми вищої медичної освіти України в умовах Болонського процесу / О.П. Панасенко, В.П. Буряк, А.Г. Каплаушенко, В.В. Парченко [та ін.] // Запоріжський медичний журнал.- 2011. – Том 13.- №3. – С.105-107.
6. Слостенін В.А. Педагогика: педагогические теории, системы, технологии / В.А. Слостенін, И.Ф.Исаев, Е.Н. Шиянов.– М.: АCADEMA, 2002. – 202 с.с.
7. Тиноко И. Физическая химия. Принципы и применение в биологических науках / И. Тиноко, К. Зауэр, Дж. Вэнг, Дж. Паглиси.- М., 2005. – 350 с.

ПРАКТИЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЯК ЗАПОРУКА ЯКОСТІ ОСВІТИ

Ільченко В. І., Сизова Л. М., Прилуцький К. Ю., Пікуль К. В.

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»

Висвітлені питання важливості практичної спрямованості освітнього процесу у Вищих навчальних закладах, як необхідної складової професійної підготовки майбутнього фахівця та методологічного підходу до проведення практичної підготовки.

The present article highlights the importance of practical orientation of the educational process in higher educational institutions as a necessary component of professional training of the future specialist and methodological approach to practical training.

Ключові слова: якість освіти, практична підготовка, професійні навички.

Формування та всебічний розвиток особистості, забезпечення умов для самовизначення і самореалізації – головна мета галузі освіти. Важливим чинником, який сприяє формуванню вміння застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності, а відтак сприяє набуттю студентами професійних компетентностей, є практична підготовка на робочому місці [4]. Професійна спрямованість навчання – складний динамічний процес, у якому взаємодіють мета, зміст і методи навчання, він спирається на концепцію особистісного підходу, на розвиток пізнавальної активності студентів, що пов'язана з інтересом до майбутньої професії [1, 2, 4]. Недооцінка ролі стажування (або навіть праці за спеціальністю) на конкретному робочому місці ще під час навчання часто має наслідком невміння творчо застосувати отримані знання у практичній діяльності, що ускладнює процес адаптації

випускників у професійній діяльності, знижує якість їхньої роботи і, навіть, погіршує можливості щодо працевлаштування [1].

На Всесвітній конференції ЮНЕСКО з проблем вищої освіти (2009) було зафіксовано, що, попри безумовний вплив рівня наукових досліджень на престиж навчального закладу, його основною суспільною функцією є підготовка фахівців. Відповідно до цього, умовою успішної конкуренції на світовому ринку знань було визнано визначення навчальними закладами пріоритетів у викладанні і навчанні студентів.

Забезпечення якості освіти визнається всіма зацікавленими сторонами (освітні заклади, здобувачі освіти і роботодавці), як центральне завдання всіх інституціональних змін у сфері освіти. Проблема забезпечення якості освіти є наскрізною в Болонському процесі, відповідні програми заходів реалізуються, як на регіональному, національному і галузевому рівнях, так і на рівні окремих вищих навчальних закладів (ВНЗ). Домінуючою тенденцією розвитку взаємодії сфери освіти і ринку праці є визнання провідної ролі оцінки результатів, а не самого процесу навчання, при визначенні якості підготовки.

Мінімальний перелік показників, які має відстежувати система забезпечення якості освіти у ВНЗ, і пороговий рівень вимог до діяльності навчального закладу визначаються зовнішніми процедурами гарантування якості – визначеними процедурами ліцензування та акредитації та оціночними критеріями Європейської Асоціації із забезпечення якості вищої освіти, Європейської Асоціації Університетів, Європейської Асоціації ВНЗ, загальновизнаних рейтингів тощо. Водночас, усі ці процедури «керівництва якістю» є необхідною, але недостатньою складовою забезпечення якості освіти, оскільки неспроможні гарантувати зростання якості освіти у ВНЗ.

Стратегія культури якості освіти може реалізовуватись лише за умови залучення і активної участі усіх працівників (адміністрація, керівники структурних підрозділів, науково-педагогічні і наукові працівники, навчально-допоміжний, адміністративно-господарський персонал) та студентів. При цьому, з одного боку, повноваженнями щодо розробки власних цілей, ініціатив і дослідження якості мають бути наділені усі учасники процесу, а з іншого – необхідно мати впевненість, що всі партнери намагатимуться розвивати культуру якості: адже в кінцевому підсумку повну відповідальність за розподіл повноважень і результати діяльності несе керівництво ВНЗ [3].

Враховуючи важливість практичної підготовки, слід не лише передбачати в навчальних планах проходження студентами навчальної та виробничої практик, але й узгоджувати з потенційними роботодавцями обсяги і види практичної підготовки, терміни її проведення тощо.

Професійна підготовка майбутнього фахівця – це педагогічний процес вищої освіти, результатом якого є формування та розвиток його професійної готовності. Він проявляється у формах активності та визначає здібності ставити перед собою професійні цілі, обирати способи їх досягнення, здійснювати самоконтроль за виконанням власних дій і прогнозувати шляхи підвищення продуктивності роботи у професійному напрямку. Усе це формується за допомогою стандартів вищої освіти, щодо опанування даного фаху та особистих якостей студента. Одним з головних завдань практичного навчання є формування професійних навичок студентів. Метою практичної підготовки є:

- поглиблення теоретичних знань;
- формування у майбутніх фахівців умінь та навичок практичної діяльності;
- набуття та розвиток професійних вмінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час практичної роботи в реальних виробничих умовах;
- формування творчого дослідницького підходу до практичної підготовки.

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики, є:

- розробка Положення про порядок проведення практики студентів відповідного ВНЗ;
- розробка наскрізних та робочих програм практики студентів, підготовка яких здійснюється за різними напрямками та спеціальностями (спеціалізаціями);
- визначення баз практики;
- призначення керівників практики;
- укладання угоди на проведення практики між ВНЗ та підприємством, організацією, установою;
- направлення студентів на бази практики;
- складання кошторису-калькуляції щодо витрат на проведення практики студентів;
- складання тематики індивідуальних завдань на практику за погодженням з базою практики;
- повідомлення про прибуття студента на практику;
- підготовка форм звітної документації за результатами проведення практики.

Основним організаційно-методичним документом, що регламентує діяльність студентів і керівників практики, є наскрізна програма практики.

Програми практики повинні відповідати вимогам галузевих стандартів вищої освіти, професійних стандартів, урахувати специфіку спеціальності (напряму підготовки) та останні досягнення науки і виробництва. Тому вони повинні переглядатися та доопрацьовуватися за участю роботодавців відповідної сфери не рідше, ніж один раз на три роки. Розробка та видання програм практики для нових напрямів (спеціальностей, спеціалізацій) здійснюються не пізніше, ніж за семестр до її початку.

Програми практики повинні містити наступні основні розділи:

- цілі і завдання практики;
- організація проведення практики;
- зміст практики;
- індивідуальні завдання;
- вимоги до звіту про практику;
- підведення підсумків практики.

Крім того, розділи програми практики можуть включати методичні вказівки (рекомендації) щодо проходження практики, перелік літератури та необхідної документації, екскурсії під час проведення практики та інші заходи, що сприяють закріпленню знань, отриманих під час навчання.

Перелік видів практик для кожного напрямку підготовки та спеціальності, їх форми, тривалість і терміни прове-

дення визначаються навчальним планом та графіком навчального процесу.

У рамках підготовки висококваліфікованих фахівців у ВНЗ повинні широко застосовуватися різноманітні форми і види практичної підготовки, які дають можливість студентам за час навчання стати конкурентоспроможними на ринку праці.

На сьогоднішній день, в умовах зростання потреби у висококваліфікованих спеціалістах, правильна організація практичної підготовки та засвоєння студентами достатнього обсягу знань, визначених програмами навчальних дисциплін, сформованість у студентів до моменту їх вступу у професійну діяльність первинних фахових умінь та компетенцій, одержаних на практичних заняттях у процесі теоретичного навчання, в подальшому сприятимуть легкому включенню молодих спеціалістів у виробничу діяльність. Чітка співпраця ВНЗ та практичних баз з питань організації та якісного проведення практики студентів, дозволить сформувати професійні компетенції майбутнього спеціаліста, виховати стійкий інтерес до професії, потребу систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Висновки. Отже, поєднання теоретичної й практичної підготовки, інтеграція навчання з науково-дослідною та експериментальною роботою сприяють практичній спрямованості навчання, активному пошуку та впровадженню нетрадиційних форм і методів навчання студентів, формуванню цілісної особистості майбутніх фахівців.

Список використаних джерел

1. Васирина М. Актуальні проблеми практичної підготовки студентів вищої школи України / М. Васирина, В. Майборода // Проблеми підготовки сучасного вчителя. - 2010. - № 2. - С. 233-237.
2. Майборода В. Проблеми розвитку праксеологічних умінь майбутніх компетентних фахівців вищої школи України / В. Майборода // Вища освіта України – 2012. – №4. – С. 31-36.
3. Про практичну підготовку студентів від 07.02.09 року № 1/9-93 [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/2728
4. Чебукіна В. Ф. Особливості організації практичної підготовки фахівців у вищих навчальних закладах I – II рівня акредитації / В. Ф. Чебукіна // Інформаційні технології в освіті, науці та виробництві. - 2013. - Вип. 3 (4). - С. 204-211.

КОНТРОЛЬ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ЯК КОМПОНЕНТ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Ютова І.М., Маджар Н.М., Скальська С.А.

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»

Розглянуто підходи провідних науковців до визначення поняття «контроль знань студентів», висвітлено його форми, функції, принципи, методи. Обґрунтовано необхідність організації чіткої системи контролю самостійної роботи студентів підготовчого відділення.

The article is devoted to determination the approaches of leading scientists to the definition of «students' knowledge control», to identifying its forms, functions, principles and methods. The necessity of a clear control system for individual students work at the Preparatory Department is substantiated.

Ключові слова: процес мовленнєво-культурної адаптації, принципи контролю знань, функції контролю знань, форми контролю, методи контролю, самостійна робота.

Система охорони здоров'я перебуває в пошуку шляхів виходу з кризової ситуації й побудови нової моделі, наближеної до європейських стандартів. З метою посилення конкурентоспроможності вітчизняної вищої медичної освіти, розширення можливостей українських медичних фахівців на вітчизняному і міжнародному ринках праці на часі гостро стоїть питання реформування системи медичної освіти, підготовки фахівців із числа громадян зарубіжних країн зокрема.

Одним із важливих етапів такої підготовки є міжнаціональна взаємодія й успішна мовленнєво-культурна адаптація студентів-іноземців у суспільстві, в якому вони здобувають освіту. Процес мовленнєво-культурної адаптації безпосередньо пов'язаний і значною мірою залежить від змісту та якості мовної підготовки у вищих навчальних закладах МОЗ України. Викладання української/російської мови як іноземної зумовлене стратегією розвитку мовної освіти, що ґрунтується на основних положеннях Конституції України, закону України «Про вищу освіту», Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, Концепції мовної підготовки іноземців у ВНЗ України [1].

Докорінне поліпшення якості підготовки спеціалістів може бути забезпечене надійним зворотним зв'язком, який реалізується через навчальну діяльність студентів, контроль якої – одна з важливих проблем методичного характеру.

Об'єкт розгляду в нашій роботі – контроль знань студентів як компонент навчального процесу. Поняттям "контроль знань" називають виявлення, вимірювання й оцінку результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів. Процедуру виявлення і вимірювання називають перевіркою.

Контроль знань – важливий структурний компонент навчального процесу, основна функція якого полягає в забезпеченні зворотного зв'язку: зовнішнього (контроль, який здійснює викладач) і внутрішнього (самоконтроль студента).

У деяких розвинених країнах під час укладання контракту між ВНЗ і студентом ставиться запитання: "Ви бажаєте навчатися з контролем чи без контролю?", "Ви бажаєте одержувати оцінки чи будете опановувати курс без оцінок?".

Якщо майбутній студент бажає навчатися без контролю і без оцінок, оплата за навчання буде в 3-4 рази меншою, ніж за навчання в умовах жорсткого контролювання й об'єктивного оцінювання.

Аналіз педагогічних і методичних праць вказує, що в багатьох із них термін «перевірка знань» ототожнюється чи замінюється терміном «контроль знань». Ми схилиємося до думки М.О. Сорокіна, який розкриває зміст поняття